

Kinh Đại Bát-Nhã Ba-La-Mật-Đa

(Trọn bộ 24 tập)

Hán dịch: Tam Tạng Pháp Sư Huyền Trang

Việt dịch: Hòa Thượng Thích Trí Nghiêm

Khảo dịch: Hòa Thượng Thích Thiện Siêu

Sài Gòn 1998

--- o0o ---

Tập 15

QUYỂN THỨ 371

HỘI THỨ NHẤT

Phẩm

KHẮP HỌC ĐẠO

Thứ 64 - 6

Bạch Thế Tôn! Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến vô minh, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến hành, thức, danh sắc, lục xứ, xúc, thọ, ái, thủ, hữu, sanh lão tử sâu thán khổ ưu não, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa là sao?

Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu, nếu nhớ có vô minh, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; nếu nhớ có hành cho đến lão tử sâu thán khổ ưu não, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì có sao? Thiện Hiện! Chẳng phải kẻ hữu tướng năng tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vậy nên,

Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha tát tu khiến vô minh, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến hành cho đến lão tử sâu thán khổ ưu não, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Bạch Thế Tôn! Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến a-dụ-ha, niết-dụ-ha, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến quán bất tịnh, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa là sao?

Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu, nếu nhớ có a-dụ-ha, niết-dụ-ha, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; nếu nhớ có quán bất tịnh, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì có sao? Thiện Hiện! Chẳng phải kẻ hữu tướng năng tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vậy nên, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến a-dụ-ha, niết-dụ-ha, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến quán bất tịnh, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Bạch Thế Tôn! Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến sơ tinh lự, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến đệ nhị, đệ tam, đệ tứ tinh lự, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa là sao?

Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu, nếu nhớ có sơ tinh lự, có

khiển tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; nếu nhớ có đệ nhị, đệ tam, đệ tứ tinh lục, có khiển tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì có sao? Thiện Hiện! Chẳng phải kẻ hữu tướng năng tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vậy nên, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiển sơ tinh lục, cũng khiển tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiển đệ nhị, đệ tam, đệ tứ tinh lục, cũng khiển tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Bạch Thế Tôn! Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiển từ vô lượng, cũng khiển tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiển bi hỷ xả vô lượng, cũng khiển tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa là sao?

Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu, nếu nhớ có từ vô lượng, có khiển tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; nếu nhớ có bi hỷ xả vô lượng, có khiển tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì có sao? Thiện Hiện! Chẳng phải kẻ hữu tướng năng tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vậy nên, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiển từ vô lượng, cũng khiển tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiển bi hỷ xả vô lượng, cũng khiển tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Bạch Thế Tôn! Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiển định không vô biên xứ, cũng khiển tu đây là tu Bát-nhã

Ba-la-mật-đa; tu khiến định thức vô biên xứ, vô sở hữu xứ, phi tưởng phi phi tưởng xứ, cũng khiến tu đây là tu Bát nhã Ba-la-mật-đa là sao?

Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu, nếu nhớ có định không vô biên xứ, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; nếu nhớ có định thức vô biên xứ, vô sở hữu xứ, phi tưởng phi phi tưởng xứ, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì có sao? Thiện Hiện! Chẳng phải kẻ hữu tướng năng tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vậy nên, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến định không vô biên xứ, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến định thức vô biên xứ, vô sở hữu xứ, phi tưởng phi phi tưởng xứ, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Bạch Thế Tôn! Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến Phật tùy niệm, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến Pháp tùy niệm, Tăng tùy niệm, giới tùy niệm, xả tùy niệm, thiên tùy niệm, hữu phương tiện tùy niệm, vô phương tiện tùy niệm, vắng lặng tùy niệm, trì thở vào ra tùy niệm, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa là sao?

Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu, nếu nhớ có Phật tùy niệm, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-

đa; nếu nhớ có Pháp tùy niệm cho đến trì thờ vào ra tùy niệm, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì có sao? Thiện Hiện! Chẳng phải kẻ hữu tướng năng tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vậy nên, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha tát tu khiến Phật tùy niệm, cũng khiến tu đây là tu Bát nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến Pháp tùy niệm cho đến trì thờ vào ra tùy niệm, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Bạch Thế Tôn! Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến tướng vô thường, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến tướng khổ vô thường, tướng khổ vô ngã, tướng bất tịnh, tướng nhàm ăn, tướng tất cả thế gian chẳng đáng vui, tướng chết, tướng dứt, tướng lìa, tướng diệt, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa là sao?

Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa thăm sâu, nếu nhớ có tướng vô thường, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; nếu nhớ có tướng khổ vô thường cho đến tướng diệt, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì có sao? Thiện Hiện! Chẳng phải kẻ hữu tướng năng tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vậy nên, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến tướng vô thường, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến tướng khổ vô thường cho

đến tướng diệt, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Bạch Thế Tôn! Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến tướng ngã, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến tướng hữu tình, tướng mạng giả, tướng sanh giả, tướng dưỡng giả, tướng sĩ phu, tướng bổ-đặc-già-la, tướng ý sanh, tướng nho đồng, tướng tác giả, tướng thọ giả, tướng khiến thọ giả, tướng tri giả, tướng khiến tri giả, tướng kiến giả, tướng khiến kiến giả, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa là sao?

Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa thâm sâu, nếu nhớ có tướng ngã, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; nếu nhớ có tướng hữu tình cho đến tướng khiến kiến giả, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì có sao? Thiện Hiện! Chẳng phải kẻ hữu tướng năng tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vậy nên, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến tướng ngã, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến tướng hữu tình cho đến tướng khiến kiến giả, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Bạch Thế Tôn! Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến tướng thường chẳng thường, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến tướng vui chẳng vui, tướng ngã chẳng ngã, tướng tịnh chẳng tịnh, tướng

xa lìa chẳng xa lìa, tưởng vắng lặng chẳng vắng lặng, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa là sao?

Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu, nếu nhớ có tưởng thường chẳng thường, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; nếu nhớ có tưởng vui chẳng vui cho đến tưởng vắng lặng chẳng vắng lặng, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì có sao? Thiện Hiện! Chẳng phải kẻ hữu tưởng năng tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vậy nên, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến thường chẳng thường, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến tưởng vui chẳng vui cho đến tưởng vắng lặng chẳng vắng lặng, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Bạch Thế Tôn! Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến bốn niệm trụ, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến bốn chánh đoạn, bốn thần túc, năm căn, năm lực, bảy đẳng giác chi, tám thánh đạo chi, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa là sao?

Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu, nếu nhớ có bốn niệm trụ, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; nếu nhớ có bốn chánh đoạn cho đến tám thánh đạo

chi, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì có sao? Thiện Hiện! Chẳng phải kẻ hữu tướng năng tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vậy nên, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha tát tu khiến bốn niệm trụ, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến bốn chánh đoạn cho đến tám thánh đạo chi, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Bạch Thế Tôn! Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến không giải thoát môn, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến vô tướng, vô nguyện giải thoát môn, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa là sao?

Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu, nếu nhớ có không giải thoát môn, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; nếu nhớ có vô tướng, vô nguyện giải thoát môn, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì có sao? Thiện Hiện! Chẳng phải kẻ hữu tướng năng tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vậy nên, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến không giải thoát môn, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến vô tướng, vô nguyện giải thoát môn, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Bạch Thế Tôn! Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến tám giải thoát, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-

mật-đa; tu khiến tám thẳng xứ, chín thứ đệ định, mười biến xứ, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa là sao?

Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu, nếu nhớ có tám giải thoát, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; nếu nhớ có tám thẳng xứ, chín thứ đệ định, mười biến xứ, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì có sao? Thiện Hiện! Chẳng phải kẻ hữu tướng năng tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vậy nên, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha tát tu khiến tám giải thoát, cũng khiến tu đây là tu Bát nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến tám thẳng xứ, chín thứ đệ định, mười biến xứ, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Bạch Thế Tôn! Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến tam-ma-địa có tầm có tứ, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la mật-đa; tu khiến tam-ma-địa không tầm duy tứ, tam-ma-địa không tầm không tứ, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa là sao?

Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu, nếu nhớ có tam-ma-địa có tầm có tứ, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; nếu nhớ có tam-ma-địa không tầm duy tứ, tam-ma-địa không tầm không tứ, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì có

sao? Thiện Hiện! Chẳng phải kẻ hữu tướng năng tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vậy nên, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến tam-ma-địa có tâm có tứ, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến tam-ma-địa không tâm duy tứ, tam-ma-địa không tâm không tứ, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Bạch Thế Tôn! Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến khổ thánh đế, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến tập diệt đạo thánh đế, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa là sao?

Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa thăm sâu, nếu nhớ có khổ thánh đế, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; nếu nhớ có tập diệt đạo thánh đế, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì có sao? Thiện Hiện! Chẳng phải kẻ hữu tướng năng hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vậy nên, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến khổ thánh đế, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến tập diệt đạo thánh đế, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Bạch Thế Tôn! Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến khổ trí, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến tập trí, diệt trí, đạo trí, tận trí, vô sanh trí, pháp trí, loại trí, thể tục trí, tha tâm trí, như thật

trí, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa là sao?

Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu, nếu nhớ có khổ trí, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; nếu nhớ có tập trí cho đến như thật trí, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì có sao? Thiện Hiện! Chẳng phải kẻ hữu tướng năng tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vậy nên, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến khổ trí, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến tập trí cho đến như thật trí, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Bạch Thế Tôn! Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến Bồ thí Ba-la-mật-đa, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tĩnh lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa là sao?

Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu, nếu nhớ có Bồ thí Ba-la-mật-đa, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; nếu nhớ có Tịnh giới cho đến Bát-nhã Ba-la-mật-đa, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì có sao? Thiện Hiện! Chẳng phải kẻ hữu tướng năng tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vậy nên, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu

khiển Bồ thí Ba-la-mật-đa, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến Tịnh giới cho đến Bát-nhã Ba-la-mật-đa, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Bạch Thế Tôn! Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến nội không, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến ngoại không, nội ngoại không, không không, đại không, thắng nghĩa không, hữu vi không, vô vi không, tất cánh không, vô tế không, tán không, vô biến dị không, bốn tánh không, tự tướng không, cộng tướng không, nhất thiết pháp không, bất khả đắc không, vô tánh không, tự tánh không, vô tánh tự tánh không, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa là sao?

Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa thăm sâu, nếu nhớ có nội không, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; nếu nhớ có ngoại không cho đến vô tánh tự tánh không, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì có sao? Thiện Hiện! Chẳng phải kể hữu tướng năng tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vậy nên, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến nội không, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến ngoại không cho đến vô tánh tự tánh không, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Bạch Thế Tôn! Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến Cực hỷ địa, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến Ly cấu địa, Phát quang địa, Diệm huệ địa, Cực nan thắng địa, Hiện tiền địa, Viên hành địa, Bất động địa, Thiện huệ địa, Pháp vân địa, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa là sao?

Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu, nếu nhớ có Cực hỷ địa, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; nếu nhớ có Ly cấu địa cho đến Pháp vân địa, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì có sao? Thiện Hiện! Chẳng phải kẻ hữu tướng năng tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vậy nên, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến Cực hỷ địa, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến Ly cấu địa cho đến Pháp vân địa, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Bạch Thế Tôn! Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến năm nhãn, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến sáu thần thông, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa là sao?

Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu, nếu nhớ có năm nhãn, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; nếu nhớ có sáu thần thông, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì có sao? Thiện

Hiện! Chẳng phải kẻ hữu tướng năng tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vậy nên, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến năm nhãn, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến sáu thần thông, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa,

Bạch Thế Tôn! Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến Phật mười lực, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa, tu khiến bốn vô sở úy, bốn vô ngại giải, mười tám pháp Phật bất cộng, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa là sao?

Thiên Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa thâm sâu, nếu nhớ có Phật mười lực, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; nếu nhớ có bốn vô sở úy, bốn vô ngại giải, mười tám pháp Phật bất cộng, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì có sao? Thiện Hiện! Chẳng phải kẻ hữu tướng năng tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vậy nên, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến Phật mười lực, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến bốn vô sở úy, bốn vô ngại giải, mười tám pháp Phật bất cộng, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Bạch Thế Tôn! Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến đại từ, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến đại bi, đại hỷ, đại xả, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa là sao?

Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu, nếu nhớ có đại từ, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; nếu nhớ có đại bi, đại hỷ, đại xả, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì có sao? Thiện Hiện! Chẳng phải kẻ hữu tướng năng tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vậy nên, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến đại từ, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến đại bi, đại hỷ, đại xả, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Bạch Thế Tôn! Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến pháp vô vong thất, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến tánh hằng trụ xả, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa là sao?

Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu, nếu nhớ có pháp vô vong thất, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; nếu nhớ có tánh hằng trụ xả, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì có sao? Thiện Hiện! Chẳng phải kẻ hữu tướng năng tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vậy nên, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến pháp vô vong thất, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến tánh hằng trụ xả, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Bạch Thế Tôn! Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến tất cả tam-ma-địa môn, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến tất cả đà-la-ni môn, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa là sao?

Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu, nếu nhớ có tất cả tam-ma-địa môn, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; nếu nhớ có tất cả đà-la-ni môn, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì có sao? Thiện Hiện! Chẳng phải kẻ hữu tướng năng tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vậy nên, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến tất cả tam-ma-địa môn, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến tất cả đà-la-ni môn, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Bạch Thế Tôn! Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến nhất thiết trí, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa là sao?

Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu, nếu nhớ có nhất thiết trí, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; nếu nhớ có đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì có sao? Thiện Hiện! Chẳng phải kẻ hữu tướng năng tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vậy nên, Thiện

Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến nhất thiết trí, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Bạch Thế Tôn! Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến quả Dự lưu, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến quả Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, Độc giác Bồ-đề, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa là sao?

Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu, nếu nhớ có quả Dự lưu, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; nếu nhớ có quả Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, Độc giác Bồ-đề, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì có sao? Thiện Hiện! Chẳng phải kẻ hữu tướng năng tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vậy nên, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến quả Dự lưu, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến quả Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, Độc giác Bồ-đề, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Bạch Thế Tôn! Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến tất cả hạnh Bồ-tát Ma-ha-tát, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa là sao?

Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa thắm sâu, nếu nhớ có tất cả hạnh Bồ-tát Ma-ha-tát, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; nếu nhớ có chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa, Vì có sao? Thiện Hiện! Chẳng phải kẻ hữu tướng năng tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vậy nên, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến tất cả hạnh Bồ-tát Ma-ha-tát, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Bạch Thế Tôn! Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến Nhất thiết trí trí, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến dứt hẳn tập khí nối nhau tất cả phiền não, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa là sao?

Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa thắm sâu, nếu nhớ có Nhất thiết trí trí, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; nếu nhớ có dứt hẳn tập khí nối nhau tất cả phiền não, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì có sao? Thiện Hiện! Chẳng phải kẻ hữu tướng năng tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vậy nên, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến Nhất thiết trí trí, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-

mật-đa; tu khiến dứt hẳn tập khí nối nhau tất cả phiền não, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Bạch Thế Tôn! Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến hữu vi giới, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến vô vi giới, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa là sao?

Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa thâm sâu, nếu nhớ có hữu vi giới, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; nếu nhớ có vô vi giới, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì có sao? Thiện Hiện! Chẳng phải kẻ hữu tướng năng tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vậy nên, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến hữu vi giới, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến vô vi giới, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Lại nữa, Thiện Hiện! Kẻ trụ hữu tướng quyết định chẳng năng tu Bồ thí, Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tĩnh lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì có sao? Thiện Hiện! Kẻ trụ hữu tướng nếu tu Bồ thí cho đến Bát-nhã Ba-la-mật-đa, tất sẽ chấp có ngã và ngã sở. Bởi vì chấp đây bèn mắc hai bên. Vì mắc hai bên nên chẳng giải thoát sanh tử, không Đạo, không

Niết-bàn, làm sao như thật năng tu Bồ thí cho đến Bát-nhã Ba-la-mật-đa?

Thiện Hiện! Kẻ trụ hữu tướng quyết định chẳng tu bốn niệm trụ, bốn chánh đoạn, bốn thần túc, năm căn, năm lực, bảy đẳng giác chi, tám thánh đạo chi. Vì có sao? Thiện Hiện! Kẻ trụ hữu tướng, nếu tu bốn niệm trụ cho đến tám thánh đạo chi, tất sẽ chấp có ngã và ngã sở. Bởi vì chấp đây bèn mắc hai bên. Vì mắc hai bên nên chẳng giải thoát sanh tử, không Đạo, không Niết-bàn, làm sao như thật năng tu bốn niệm trụ cho đến tám thánh đạo chi?

Thiện Hiện! Kẻ trụ hữu tướng, quyết định chẳng năng trụ nội không, ngoại không, nội ngoại không, không không, đại không, thắng nghĩa không, hữu vi không, vô vi không, tất cánh không, vô tế không, tán không, vô biến dị không, bốn tánh không, tự tướng không, cộng tướng không, nhất thiết pháp không, bất khả đắc không, vô tánh không, tự tánh không, vô tánh tự tánh không. Vì có sao? Thiện Hiện! Kẻ trụ hữu tướng nếu trụ nội không cho đến vô tánh tự tánh không, tất sẽ chấp có ngã và ngã sở. Bởi vì chấp đây bèn mắc hai bên. Vì mắc hai bên nên chẳng giải thoát sanh tử, không Đạo, không Niết-bàn, làm sao như thật năng trụ nội không cho đến vô tánh tự tánh không?

Thiện Hiện! Kẻ trụ hữu tướng quyết định chẳng năng trụ chơn như, pháp giới, pháp tánh, bất hư vọng tánh, bất biến dị tánh, bình đẳng tánh, ly sanh tánh, pháp định, pháp trụ, thật tế, hư không giới, bất tư nghi giới. Vì có sao? Thiện Hiện! Kẻ trụ hữu tướng nếu trụ chơn như cho đến bất tư nghi giới, tất sẽ chấp có ngã và ngã sở. Bởi vì chấp đây bèn mắc hai bên. Vì mắc hai bên nên chẳng giải thoát sanh tử, không Đạo, không Niết-bàn, làm sao như thật năng trụ chơn như cho đến bất tư nghi giới?

Thiện Hiện! Kẻ trụ hữu tướng quyết định chẳng năng trụ khổ thánh đế, tập diệt đạo thánh đế. Vì có sao? Thiện Hiện! Kẻ trụ hữu tướng tất sẽ chấp có ngã và ngã sở. Bởi vì chấp đây bèn mắc hai bên. Vì mắc hai bên nên chẳng giải thoát sanh tử, không Đạo, không Niết-bàn làm sao như thật năng trụ khổ thánh đế, tập diệt đạo thánh đế?

Thiện Hiện! Kẻ trụ hữu tướng quyết định chẳng năng tu không giải thoát môn, vô tướng, vô nguyện giải thoát môn. Vì có sao? Thiện Hiện! Kẻ trụ hữu tướng tất sẽ chấp có ngã và ngã sở. Bởi vì chấp đây bèn mắc hai bên. Vì mắc hai bên nên chẳng giải thoát sanh tử, không Đạo, không Niết-bàn, làm sao như thật năng tu không giải thoát môn, vô tướng, vô nguyện giải thoát môn?

Thiện Hiện! Kẻ trụ hữu tướng quyết định chẳng năng tu bốn tinh lự, bốn vô lượng, bốn vô sắc định thù thắng. Vì có sao? Thiện Hiện! Kẻ trụ hữu tướng tất sẽ chấp có ngã và ngã sở. Bởi vì chấp đây bèn mắc hai bên. Vì mắc hai bên nên chẳng giải thoát sanh tử, không Đạo, không Niết-bàn, làm sao như thật năng tu bốn tinh lự, bốn vô lượng, bốn vô sắc định thù thắng?

Thiện Hiện! Kẻ trụ hữu tướng quyết định chẳng năng tu tám giải thoát, tám thắng xứ, chín thứ đệ định, mười biến xứ. Vì có sao? Thiện Hiện! Kẻ trụ hữu tướng tất sẽ chấp có ngã và ngã sở. Bởi vì chấp đây bèn mắc hai bên. Vì mắc hai bên nên chẳng giải thoát sanh tử, không Đạo, không Niết-bàn, làm sao như thật năng tu tám giải thoát, tám thắng xứ, chín thứ đệ định, mười biến xứ?

Thiện Hiện! Kẻ trụ hữu tướng quyết định chẳng năng tu tất cả tam-ma-địa môn, tất cả đà-la-ni môn. Vì có sao? Thiện Hiện! Kẻ trụ hữu tướng tất sẽ chấp có ngã và ngã sở. Bởi vì chấp đây bèn mắc hai bên. Vì mắc hai bên nên chẳng giải thoát sanh tử, không Đạo, không Niết-bàn, làm sao như thật năng tu tất cả tam-ma-địa môn, tất cả đà-la-ni môn?

Thiện Hiện! Kẻ trụ hữu tướng quyết định chẳng năng tu Cực hỷ địa, Ly cấu địa, Phát quang

địa, Diệm huệ địa, Cực nan thắng địa, Hiện tiền địa, Viên hành địa, Bất động địa, Thiện huệ địa, Pháp vân địa. Vì có sao? Thiện Hiện! Kẻ trụ hữu tướng tất sẽ chấp có ngã và ngã sở. Bởi vì chấp đây bèn mắc hai bên. Vì mắc hai bên nên chẳng giải thoát sanh tử, không Đạo, không Niết-bàn, làm sao như thật năng tu Cực hỷ địa cho đến Pháp vân địa?

Thiện Hiện! Kẻ trụ hữu tướng quyết định chẳng năng tu năm nhãn, sáu thần thông. Vì có sao? Thiện Hiện! Kẻ trụ hữu tướng tất sẽ chấp có ngã và ngã sở. Bởi vì chấp đây bèn mắc hai bên. Vì mắc hai bên nên chẳng giải thoát sanh tử, không Đạo, không Niết-bàn, làm sao như thật năng tu năm nhãn, sáu thần thông?

Thiện Hiện! Kẻ trụ hữu tướng quyết định chẳng năng tu Phật mười lực, bốn vô sở úy, bốn vô ngại giải, mười tám pháp Phật bất cộng. Vì có sao? Thiện Hiện! Kẻ trụ hữu tướng tất sẽ chấp có ngã và ngã sở. Bởi vì chấp đây bèn mắc hai bên. Vì mắc hai bên nên chẳng giải thoát sanh tử, không Đạo, không Niết-bàn, làm sao như thật năng tu Phật mười lực, bốn vô sở úy, bốn vô ngại giải, mười tám pháp Phật bất cộng?

Thiện Hiện! Kẻ trụ hữu tướng, quyết định chẳng năng tu đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả. Vì có sao? Thiện Hiện! Kẻ trụ hữu tướng tất sẽ chấp có

ngã và ngã sở. Bởi vì chấp đây bên mắc hai bên. Vì mắc hai bên nên chẳng giải thoát sanh tử, không Đạo, không Niết-bàn, làm sao như thật năng tu đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả?

Thiện Hiện! Kẻ trụ hữu tướng quyết định chẳng năng tu pháp vô vong thất, tánh hằng trụ xả. Vì có sao? Thiện Hiện! Kẻ trụ hữu tướng tất sẽ chấp có ngã và ngã sở. Bởi vì chấp đây bên mắc hai bên. Vì mắc hai bên nên chẳng giải thoát sanh tử, không Đạo, không Niết-bàn, làm sao như thật năng tu pháp vô vong thất, tánh hằng trụ xả?

Thiện Hiện! Kẻ trụ hữu tướng quyết định chẳng năng tu nhất thiết trí, đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí. Vì có sao? Thiện Hiện! Kẻ trụ hữu tướng tất sẽ chấp có ngã và ngã sở. Bởi vì chấp đây bên mắc hai bên. Vì mắc hai bên nên chẳng giải thoát sanh tử, không Đạo, không Niết-bàn, làm sao như thật năng tu nhất thiết trí, đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí?

Bấy giờ, cụ thọ Thiện Hiện thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Những gì là có? Những gì là chẳng có? Phật nói: Thiện Hiện! Hai là có, chẳng hai là chẳng có.

Bạch Thế Tôn! Sao là hai? Sao là chẳng hai?

Thiện Hiện! Tướng sắc là hai, tướng sắc không là chẳng hai. Tướng thọ tướng hành thức là hai, tướng thọ tướng hành thức không là chẳng hai.

Thiện Hiện! Tướng nhãn xứ là hai, tướng nhãn xứ không là chẳng hai. Tướng nhĩ tỷ thiết thân ý xứ là hai, tướng nhĩ tỷ thiết thân ý xứ không là chẳng hai.

Thiện Hiện! Tướng sắc xứ là hai, tướng sắc xứ không là chẳng hai. Tướng thanh hương vị xúc pháp xứ là hai, tướng thanh hương vị xúc pháp xứ không là chẳng hai.

Thiện Hiện! Tướng nhãn giới là hai, tướng nhãn giới không là chẳng hai. Tướng nhĩ tỷ thiết thân ý giới là hai, tướng nhĩ tỷ thiết thân ý giới không là chẳng hai.

Thiện Hiện! Tướng sắc giới là hai, tướng sắc giới không là chẳng hai. Tướng thanh hương vị xúc pháp giới là hai, tướng thanh hương vị xúc pháp giới không là chẳng hai.

Thiện Hiện! Tướng nhãn thức giới là hai, tướng nhãn thức giới không là chẳng hai. Tướng nhĩ tỷ thiết thân ý thức giới là hai, tướng nhĩ tỷ thiết thân ý thức giới không là chẳng hai.

Thiện Hiện! Tưởng nhãn xúc là hai, tưởng nhãn xúc không là chẳng hai. Tưởng nhĩ tỷ thiết thân ý xúc là hai, tưởng nhĩ tỷ thiết thân ý xúc không là chẳng hai.

Thiện Hiện! Tưởng nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ là hai, tưởng nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ không là chẳng hai. Tưởng nhĩ tỷ thiết thân ý xúc làm duyên sanh ra các thọ là hai, tưởng nhĩ tỷ thiết thân ý xúc làm duyên sanh ra các thọ không là chẳng hai.

Thiện Hiện! Tưởng địa giới là hai, tưởng địa giới không là chẳng hai. Tưởng thủy hỏa phong không thức giới là hai, tưởng thủy hỏa phong không thức giới không là chẳng hai.

Thiện Hiện! Tưởng nhân duyên là hai, tưởng nhân duyên không là chẳng hai. Tưởng đẳng vô gián duyên, sở duyên duyên, tăng thượng duyên là hai; tưởng đẳng vô gián duyên, sở duyên duyên, tăng thượng duyên không là chẳng hai.

Thiện Hiện! Tưởng vô minh là hai, tưởng vô minh không là chẳng hai. Tưởng hành, thức, danh sắc, lục xứ, xúc, thọ, ái, thủ, hữu, sanh lão tử sầu thán khổ ưu não là hai; tưởng hành cho đến lão tử sầu thán khổ ưu não không là chẳng hai.

Thiện Hiện! Tướng Bồ thí Ba-la-mật-đa là hai, tướng Bồ thí Ba-la-mật-đa không là chẳng hai. Tướng Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tĩnh lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa là hai; tướng Tịnh giới cho đến Bát-nhã Ba-la-mật-đa không là chẳng hai.

Thiện Hiện! Tướng nội không là hai, tướng nội không không là chẳng hai. Tướng ngoại không, nội ngoại không, không không, đại không, thắng nghĩa không, hữu vi không, vô vi không, tất cánh không, vô tế không, tán không, vô biến dị không, bốn tánh không, tự tướng không, cộng tướng không, nhất thiết pháp không, bất khả đắc không, vô tánh không, tự tánh không, vô tánh tự tánh không là hai; tướng ngoại không cho đến vô tánh tự tánh không không là chẳng hai.

Thiện Hiện! Tướng bốn niệm trụ là hai, tướng bốn niệm trụ không là chẳng hai. Tướng bốn chánh đoạn, bốn thần túc, năm căn, năm lực, bảy đẳng giác chi, tám thánh đạo chi là hai; tướng bốn chánh đoạn cho đến tám thánh đạo chi không là chẳng hai.

Thiện Hiện! Tướng khổ thánh đế là hai, tướng khổ thánh đế không là chẳng hai. Tướng tập diệt đạo thánh đế là hai, tướng tập diệt đạo thánh đế không là chẳng hai.

Thiện Hiện! Tưởng bốn tinh lự là hai, tưởng bốn tinh lự không là chẳng hai. Tưởng bốn vô lượng, bốn vô sắc định là hai; tưởng bốn vô lượng, bốn vô sắc định không là chẳng hai.

Thiện Hiện! Tưởng tám giải thoát là hai, tưởng tám giải thoát không là chẳng hai. Tưởng tám thắng xứ, chín thứ đệ định, mười biến xứ là hai; tưởng tám thắng xứ, chín thứ đệ định, mười biến xứ không là chẳng hai.

Thiện Hiện! Tưởng tất cả tam-ma-địa môn là hai, tưởng tất cả tam-ma-địa môn không là chẳng hai. Tưởng tất cả đà-la-ni môn là hai, tưởng tất cả đà-la-ni môn không là chẳng hai.

Thiện Hiện! Tưởng không giải thoát môn là hai, tưởng không giải thoát môn không là chẳng hai. Tưởng vô tướng, vô nguyện giải thoát môn là hai; tưởng vô tướng, vô nguyện giải thoát môn không là chẳng hai.

Thiện Hiện! Tưởng Cực hỷ địa là hai, tưởng Cực hỷ địa không là chẳng hai. Tưởng Ly cấu địa, Phát quang địa, Diệm huệ địa, Cực nan thắng địa, Hiện tiền địa, Viễn hành địa, Bất động địa, Thiện huệ địa, Pháp vân địa là hai; tưởng Ly cấu địa cho đến Pháp vân địa không là chẳng hai.

Thiện Hiện! Tướng năm nhãn là hai, tướng năm nhãn không là chẳng hai. Tướng sáu thần thông là hai, tướng sáu thần thông không là chẳng hai.

Thiện Hiện! Tướng Phật mười lực là hai, tướng Phật mười lực không là chẳng hai. Tướng bốn vô sở úy, bốn vô ngại giải, mười tám pháp Phật bất cộng là hai. Tướng bốn vô sở úy, bốn vô ngại giải, mười tám pháp Phật bất cộng không là chẳng hai.

Thiện Hiện! Tướng đại từ là hai, tướng đại từ không là chẳng hai. Tướng đại bi, đại hỷ, đại xả là hai; tướng đại bi, đại hỷ, đại xả không là chẳng hai

Thiện Hiện! Tướng pháp vô vong thất là hai, tướng pháp vô vong thất không là chẳng hai. Tướng tánh hằng trụ xả là hai, tướng tánh hằng trụ xả không là chẳng hai.

Thiện Hiện! Tướng nhất thiết trí là hai, tướng nhất thiết trí không là chẳng hai. Tướng đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí là hai; tướng đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí không là chẳng hai.

Thiện Hiện! Tướng Dự lưu là hai, tướng Dự lưu không là chẳng hai. Tướng Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, Độc giác là hai; tướng Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, Độc giác không là chẳng hai.

Thiện Hiện! Tưởng quả Dự lưu là hai, tưởng quả Dự lưu không là chẳng hai. Tưởng quả Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, Độc giác Bồ-đề là hai; tưởng quả Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, Độc giác Bồ-đề không là chẳng hai.

Thiện Hiện! Tưởng Bồ-tát Ma-ha-tát là hai, tưởng Bồ-tát Ma-ha-tát không là chẳng hai. Tưởng Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác là hai, tưởng Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác không là chẳng hai.

Thiện Hiện! Tưởng hạnh Bồ-tát Ma-ha-tát là hai, tưởng hạnh Bồ-tát Ma-ha-tát không là chẳng hai. Tưởng chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề là hai, tưởng chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề không là chẳng hai.

Thiện Hiện! Tưởng hữu vi giới là hai, tưởng hữu vi giới không là chẳng hai. Tưởng vô vi giới là hai, tưởng vô vi giới không là chẳng hai.

Thiện Hiện! Cho đến tưởng tất cả đều là hai, cho đến tất cả hai đều là có, cho đến tất cả có đều là có sanh tử. Kẻ có sanh tử chẳng năng giải thoát sanh lão bệnh tử sâu thán khổ ưu não được.

Thiện Hiện! Các kẻ tưởng không đều là không hai. Các kẻ không hai đều là chẳng có. Các kẻ chẳng có đều không sanh tử. Kẻ không sanh tử, thời năng

**giải thoát sanh lão bệnh tử sâu thán khổ ưu não
được.**

--- o0o ---